

Prea mândră, prea fragilă

Romanul
Mariei Callas

Alfonso Signorini (n. 1964, Milano) este licențiat în literatură medievală și a fost pentru o vreme profesor de latină, înainte să devină jurnalist, om de radio și de televiziune. S-a specializat în presa mondenă, fiind, printre altele, director al revistei *Chi* și realizator TV. A mai publicat *Chanel. Una vita da favola* (Mondadori, 2009), *Marilyn. Vivere e morire d'amore* (Mondadori, 2010) și *Blu come il sangue. Storie di delitti nell'alta società* (Mondadori, 2010).

Alfonso Signorini

Prea mândră, prea fragilă
Romanul
Marieii Callas

Traducere din italiană de
Maria-Magdalena Mihăilescu
și Oana Clopoșel

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Romanul este inspirat din scrisori și documente ale Mariei Callas, care aparțin unei colecții private și care nu vor fi făcute publice. Deși personajele au existat în realitate, întâmplările și dialogurile din această carte sunt rodul imaginației autorului.

Redactor: Adina Săucan
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Iuliana Glăvan
DTP: Radu Dobreci, Dan Dulgheru

Tipărit la Monitorul Oficial R.A.

Alfonso Signorini
Tropo fieră, troppo fragile. Il romanzo della Callas
© 2007 Arnoldo Mondadori Editore SpA., Milano

© HUMANITAS, 2012, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SIGNORINI, ALFONSO

Prea mândră, prea fragilă: romanul Mariei Callas / Alfonso Signorini;
trad: Maria-Magdalena Mihăilescu, Oana Clopoțel. – București:
Humanitas, 2012

ISBN 978-973-50-3704-8

I. Mihăilescu, Maria-Magdalena (trad.)

II. Clopoțel, Oana (trad.)

78 (73-495) Callas, M.

929 Callas, M.

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro

Comenzi prin email: vanzari@libhumanitas.ro

Comenzi telefonice: 0372.743.382; 0723.684.194

Mamei mele

*Io sono nata
troppo sensibile, troppo
fatta ma troppo fragile.*

„M-am născut prea sensibilă, prea mândră, dar prea fragilă.“ Dintr-o scrisoare inedită a Mariei Callas, scrisă la bordul vasului „Christina“, la 12 iunie 1963.

Prolog

Milano, luni, 5 septembrie 1977

Senza mamma, o, bimbo, tu sei morto...*
GIACOMO PUCCINI, *Suor Angelica*

Luigi era nervos. Era unsprezece și cinci minute și „Doamna“ nu sosise încă. Scena aceasta se repeta lună de lună, în prima zi de luni. De șaptesprezece ani. Era micul său mare secret. Avea o viață modestă: de patruzeci de ani, pentru toți el era doar „il Ginetto“, bătrânul paznic al cimitirului din Bruzzano, la periferia nordică a orașului Milano. Lui Ginetto nu-i era teamă de morți. Îi plăcea să se plimbe pe aleile pietruite dintre morminte, vorbindu-le în șoaptă. Seara rămânea până târziu să aranjeze florile și să aprindă candelile mormăind cu convingere că pe lumea asta „trebuie să-ți fie teamă doar de cei vii“. Toți îl socoteau smintit, dar lui îi convenea. La urma urmei, viața lui, cu excepția a două sau trei aventuri cu vreo văduvă îndrăzneată, fusese destul de liniștită. Îi era chiar comod să treacă drept un ciudat. Mai ales după acea zi, ziua în care un mare secret intrase în viața lui. „E unsprezece și zece și încă n-a venit. Niciodată n-a întârziat atâta. Foarte ciudat“, bombăni în sinea lui.

Își amintea ca și cum ar fi fost ieri acea dimineață din urmă cu șaptesprezece ani. Era o zi de luni. Prima zi de luni din

---

* „Fără mamă, pruncule, ești mort...“ (n.tr.).

mai. Încă era frig, cerul nu promitea nimic bun. Iar el stătea lipit de sobiță, citind ziarul. Ca în fiecare luni dimineață, nu avea nimic de făcut: cimitirul era închis publicului. Aproape ațipise rugându-l pe bunul Dumnezeu să nu trimită ploaie. Ar fi trebuit să schimbe toate vasele cu flori de pe morminte, pentru că paznicii fuseseră răpuși de gripă. Perspectiva nu-l bucura. Deodată, zgomotul unei mașini, din acelea puternice. Ginetto nu-și credea ochilor. În fața porții oprise o berlină, din cele pe care le vezi de ziua morților în Monumentale, cimitirul bogaților, albastră, cu perdelețe gri, pentru a păstra intimitatea „domnilor“, lăcuită ca nouă. Nu mai văzuse așa ceva în viața lui.

— Dumneavoastră sunteți paznicul?

Un bărbat înalt, slab, într-un costum gri, elegant, îi întrerupse deodată șirul gândurilor.

— Vedeți, totul e închis. Trebuie să veniți mai târziu, după-amiază, răspunse Ginetto, iritat de intrusul care tulbura monotonia începutului de săptămână.

— Știm. Dar „Doamna“ trebuie neapărat să viziteze cimitirul. Pofțim, pentru deranjul dumneavoastră, spuse șoferul netulburat, punându-i grăbit în mână un plic și privind în jur cu un aer circumspect, de teamă să nu vadă scena vreun ochi indiscret.

Ginetto deschise repede plicul: erau cinci sute de mii de lire. Enorm. Nu mai văzuse atâția bani la un loc. Cu bacșișurile, câte o plată pentru candelă și salariul de la primărie, abia dacă aduna o sută optzeci de mii de lire la sfârșitul lunii. Bărbatul acela îi oferea salariul pe trei luni. Și nici măcar nu trebuia să plătească impozit. Stătea și număra, încă neîncrezător în acel dar de la Dumnezeu, când șoferul necunoscut îl întrerupse din nou.

— Deci? Ne lăsați să intrăm? Dacă păstrați secretul, venim în fiecare lună, în prima zi de luni, la ora unsprezece dimineața.

Vă garantăm suma asta în schimbul tăcerii absolute. Fără bârfe. Cu nimeni. De acord?

Ginetto își făcu niște calcule: ar fi fost o mare întorsătură în viața lui. Biletul câștigător la care visase dintotdeauna. Nu era cinstit? Eh, la urma urmei, nu fura nimic de la nimeni. Făcea doar o plăcere unei „Doamne“ necunoscute. Fără să se gândească prea mult, deschise poarta grea a cimitirului.

— Vă însoțesc. Unde vreți să mergeți? Aici sunt ca la mine acasă, veni el cu propunerea.

— N-aveți grijă. „Doamna“ știe unde să meargă.

Ar fi vrut să-i mulțumească „Doamnei“. Dar o perdeluță gri o ținea ascunsă. Și povestea a continuat așa vreme de șaptesprezece ani. Lună de lună, punctuală ca un ceas elvețian, berlina albastră sosea la ora unsprezece. Geamul cobora automat, mâna șoferului întindea plicul. Ginetto îl băga rapid în salopetă, simțindu-se ca un hoț, dar numai preț de câteva secunde, apoi închidea blestematele de porți după circa jumătate de oră, când mașina țâșnea ca o săgeată, lăsând în urmă un nor de praf.

Perdeluțele gri nu se dăduseră la o parte nici măcar o dată. Și-ar fi dat viața să știe cine se ascunde în mașina aceea, dar înțelegerea fusese clară. Fără întrebări, fără curiozități. Și până atunci meritase efortul. În câțiva ani adunase o sumă frumușică. Nimeni nu știa de secretul lui, nici măcar soția, Stefania, sau cei trei copii. Bani fuseseră ascunși într-o mică filială a băncii din Lugano, unde mergea în fiecare lună, spunându-i soției că merge în Elveția să cumpere zahăr cubic și ciocolată. Iar când durerea de oase avea să devină insuportabilă, îi va saluta pe toți și va zbura în Caraibe, așa cum făceau Mike Buongiorno și surorile Kessler. Citise despre asta în *Gente*.

„E aproape unsprezece și jumătate. Ce i s-o fi-ntâmplat?“
Ginetto începea să-și facă griji. Nu se întâmplase niciodată, în atâția ani, ca „Doamna“ să lipsească de la întâlnire.

Era o zi frumoasă de septembrie, caldă, luminoasă. Cerul senin și o briză ușoară dădeau un aer plăcut întinderii de chiparoși.

„Cimitirul ăsta chiar că-i un paradis“, se gândi.

Apoi, deodată, zgomotul berlinei. Ginetto suspină ușurat. Avea renta asigurată și pe luna aceea.

— Mă scuzați pentru întârziere, Luigi. „Doamnei“ îi pare nespus de rău. N-o să se mai întâmple, spuse șoferul scoțând plicul pe geam.

„N-o să se mai întâmple... N-o să se mai întâmple... N-o să se mai întâmple...“, acele cuvinte îi rămăseseră întipărite în minte Mariei. În creierul ei, pus la încercare de interminabile nopți fără somn, sunau ca o prevestire teribilă: „N-o să se mai întâmple...“

— Doamnă, am sosit, spuse Ferruccio, deschizând portiera mașinii.

În acea dimineață Maria era foarte elegantă, ca întotdeauna la acea întâlnire. O cămașă de mătase de la Hermès, cu imprimeuri crem, o pereche de pantaloni maro evazați și o eșarfă subțire din cașmir ce-i proteja gâtul. Deși nu mai era nimic de protejat: vocea îi dispăruse de ceva timp.

— Așteaptă-mă aici, Ferruccio.

În timp ce urca fără grabă scările columbarului întunecat, ținându-se strâns de balustradă de teamă să nu cadă din pricina amețelilor, Maria se întreba ce-ar fi zis lumea dac-ar fi aflat. Dac-ar fi aflat că ea, divina, omagiata Maria Callas, în acea dimineață de septembrie, se afla într-un cimitir la periferia orașului Milano. Obosise să-și pună întrebări. Obosise să-i tot pese de ce credea lumea despre ea. În fond, se simțea bine doar acolo. În mijlocul rândurilor interminabile de cămăruțe, în mijlocul fețelor necunoscute, care o priveau fără expresie, fără s-o cerceteze. Morții erau singurii care nu-i apăseau pe inimă.

Cuprins

Prolog	9
O fereastră către lume	15
Trei maeștri de excepție	24
O batistă din dantelă	30
Bun venit în Grecia	35
Cinci drahme și o farfurie de ciorbă	42
Cea mai frumoasă dintre femei	51
O fecioară de cazarmă	59
Cucerirea Americii	65
Obiectiv: Metropolitan	69
Asul de Bagarozzy	76
„Încântată, domnule Meneghini, sunt Maria Callas“	86
Giuseppina, prima dușmancă	97
În sfârșit, căsătoriți	104
„Primește darul“	109
Scala la picioare	116
Un mit, ca Audrey	120
Cucerirea Metropolitanului	127
Elsa, dragostea mea	131
Din vina unui grec	136
Prima criză	142
473 de trandafiri roșii, cu dragoste	144
Tragedia bate la ușă	148
La bordul vasului „Christina“	150
Adio, Titta	165

Primul Crăciun cu Omerino	168
Refuzul	172
Omerino și apoi întunericul	174
Ultimul adio	176
Proiectul Kennedy	178
Marilyn și Maria: două suflete se întâlnesc	182
Jackie, bun venit la bord	184
Văduva	188
Planuri de nuntă	190
O căsătorie blestemată	194
Din nou cu Ari	197
Răzbunarea Medeei	201
O premieră pentru un nou început	204
Întoarcere în trecut	206
Ultimele clipe de fericire	211
Alexandros în zbor	215
Începutul sfârșitului	220
Cincizeci de ani de iubire	224
Cronica unei morți anunțate	227
Regele din Skorprios	228
Viața se stinge	232
Împreună, pe vecie	239
Epilog	243
Mulțumiri	244